

Durmuş Hocaoğlu

Yankee'nin İşi Çok Zor: III

Yeniçağ, "Analiz", 21 Kasım 2008, Cuma., s.06
"Analiz" Sıra No: 714; 2008-105; Kasım-08

YENİÇAĞ

Hiç espri değil: Amerika, kendisini, en az yüz yıldan bu yana, Hegel'in Tarih'i Prusya devletinde sona erdirmek sûretiyle Alman ırkına metafizik bir mevki' bahşetmesine müşâbih bir şekilde – ama Yankee kültürü gereği aynı felsefî derinlikten mahrum olarak – bir anlamda Tarih'i kendisinde noktalamak gibi bir ilâhî vazîfe ile mükellef addetmektedir diyebiliriz. Bu îtibarla, bir önceki yazımızda bahsini ettiğimiz, Andrew Hallner'ın, "dünyanın öğretmeni ve yöneticisi" olarak îlân ettiği Sam Amca'ya kitabının hemen girişinde "dünyanın hâkimi" ve "dünyanın öğretmeni" sıfatları ile muttasif kılan ve kitabın rûhunu teşkîl eden iki medhal bölümü ayırması garipsenmemelidir[1]. Tabiatıyla, buradaki "tarihin sonu" ile neyi kastettiğimiz âşikârdır; bir müddettir, maskesi düştüğü için adı pek sık telâffuz edilmeyen, ama Amerikan politikasının hâlâ motor gücü olan "**Yeni Dünya Düzeni**" (The New World Order), yâni, dünyanın domine edilmesi; daha anlaşılır dil ile, yâni, temeddün eylemek ve insânîleşme sürecini ikmâl etmek için Amerika'nın himmetine muhtaç olan kürrei arzın sâkinlerinin te'dip ve terbiye edilmesi –Amerikan beslemelerinin sloganı ile "**dünyanın özgürleştirilmesi**".

Aslında adı kubura düşürüğü için kirlenen "kolonyalizm"ın yeni ve cilâlı bir versiyonundan başkası olmayan bu riyâkâr politika, geçen asırda Ahmed Rıza Beğ'in aşağıdaki satırlarda anlattığından daha rafine bir mânâ taşımakta değildir:[2]

Frederik'den beri "politika" bu yolda büyük gelişme gösterdi: İftirâ, yalan yemin, yemini tutmama, kahbelik, ihanet, askerî ve siyasî müdahaleleri sağlayan bugünkü politikanın geçerli silâhlarıdır. "**Bu dünyada riyakârlık ve ihanetten başka bir şey yoktur**" gerçeğini bu işleri lâyıkiyle bilen Bismark söylemiştir.

Bir memleketi istilâ etmek ve halkının servetine elkoymak için herhangi bir vesile bulunamazsa, buraların halkının ikinci derecede bir ırka mensup oldukları ve "insaniyet" için tehlike teşkil ettikleri ileri sürülür, ilâhî bir hak sahibiymiş gibi, onlara medeniyetin nimetlerinin tattırılacağı iddia olunur. Tıpkı, bir hükümeti düşürmek isteyen politikacıların, ciddî, geçerli hiçbir sebep bulamamaları üzerine, bir takım bahanelere başvurmak mecburiyetinde olduklarını sanmaları ve vatandaşlarının mutluluğunu sağlamaktan başka, kesinlikle hiçbir maksadları bulunmadığına kaani olunmasını istemeleri gibi./..

Bari boyundurukları altına aldıkları bu halklara mutluluk sağladıkları görüldü mü? Bu suali hüsnü niyet sahibi kimselere, kızıl derili kabileleri için Amerikalılara, Pasifik adaları halkları için İngilizlere, Afrika siyahiler için Fransızlara ve bilhassa Herrero'ları için Almanlara soruyorum!

Bu konularda gösterilen riyakârlık, Avrupa'nın boyunduruğuna giren memleketlerde çok zararlı oldu. Medeniyetin sözümlü ona, "muslihane" yâni "silah gücü kullanmadan" denilen yayılma yoluyla Afrika ve Asya'ya girişinin ahlâk ve fizikî tereddidi yönlerinden ne derece meş'um neticeler doğurduğu meydandadır./...

Geçen yüzyılların müstemleke idarelerinin meydana getirdiği şeyler nelerdir? Bütün bir âlemin altüst oluşu, hemen hemen tamamen yok edilmiş insanlar, yakılıp yıkılmış muazzam ülkeler; dün, esirlik, bugün sefalet. **Muvaffakiyet barbarlığı ortadan kaldırmadı, onu sadece kibarlaştırdı.**

*
**

İşte şimdi, Amerika'nın içinde bulunduğu buhranın kısacası bu: Dünya'nın domine – yâni te'dip ve terbiye - edilmesi bu kadar yakınlaşmış iken, herşeyi bir tarafa bırakarak ric'at etmek durumunda kalıp kalmamak; kim olsa aynı bunalımı iliklerine kadar hisseder.

Öyle ise: Devam! Başka bir çâre gözüküyor galiba.

Ama nasıl?

İşte Obama şimdi bu ikilemde: Kendisinin başkan seçilmesiyle oluşan müsbet atmosferi dağıtmak yanlış olur elbette, üstelik ekonomi kriz de az buz bir yük değil; ama bu azîm projeyi yüzüstü bırakmak hepsinden daha yanlış olur.

O hâlde, muhtemelen *daha usûletli ve daha suhûletli* bir yol bulmak gerek.

Bu *daha usûletli ve daha suhûletli* yolun ne olacağına ipucu sanki Barzânî'nin 12 Kasım tarihli *The Wall Street Journal*'da yayınlanan yazısında var gibi.

Lakin hiç de öyle kolay olmasa gerek; zîra, bu mes'ele tek başına Barzânî'nin çapulcularıyla halledilebilir türden bir mes'ele değil; yâni Yankee'nin işi gerçekten zor.

[1] Andrew Hallner., *Uncle Sam, the Teacher and the Administrator of the World.*, Chapter II: "Uncle Sam: The Ruler", Chapter III: "The Teacher"

[2] Ahmed Rıza Bey., *Batının Doğu Politikasının Ahlâken İflâsı.*, (*La Faillite Morale de La Politique Occidentale En Orient.*, Paris, Librairie Picart, 1922)., Çeviren: Ziyad Ebüzziya., Üçdal Neşriyat., İstanbul, 1982., s.27-28

